Probuďme se do jara

Ještě mám schované svoje první veršíky, vlastně to měla být slova k písničce:

Slunce vyšlo ze mraků,
svět je plný zázraků,
hned kolem vše ožilo,
jak by zimy nebylo.

Jestli jsem je zaslechla od lidí nebo mi je napověděla rozkvetlá zahrada, v níž jsem vyrůstala, kdo ví... Všichni prožíváme tu úžasnou sílu, která táhne každého živáčka výš, vzhůru, k pohybu, ke slunci. To sotva vyjde a zazáří, je jasné kdo je tady na zemi pánem. To je řád živých a společenské, historické, ekonomické či politické proměny světa na tom nic nemění. Děje se tak již po tisíciletí. Leda že by lidé nějakou vlastnoručně vyrobenou katastrofou si slunce zastínili nebo by došlo k nějaké živelné pohromě, ale i potom by jednou zase slunce ozářilo zemi, i když by na ní většina života vyhasla. Koloběh života by však v nějaké formě pokračoval dál.

Věčná polarita života a smrti, kterou připomínají všechna jarní mysteria a lidové zvyky, nám říká, že jestliže je světlo, existuje také stín a i ten náleží k řádu věčné proměny. Právě proti této skutečnosti současné civilizace vytáhla do boje, do boje marného a nemoudrého. Dělá se všechno možné, aby se stín života připomínal co nejméně. V souvislosti se smrtí se hovoří většinou jen při smutečních obřadech s projevy zármutku nad nečekanou ztrátou a tragédií, jako kdyby samozřejmé bylo vždy šokem, ránou pod pás nebo dokonce jakýmsi zákeřným útokem na člověka, jakýmsi tabu, o němž se ve společnosti nemluví, nejedná, reklama s ním nepočítá... Tak téměř nic nespěje k jakékoliv připravenosti na tuto skutečnost, kromě moudrých náboženských soustav, nauk skutečně duchovních, které chápou světlo a stín jako jediný celek téže podstaty.

A přesto jedinci odcházejí z „míst pod sluncem“ a s nimi jejich víra, myšlenky, ideály. Co toto neviditelné avšak pro život podstatné nese dál a pomáhá zachovávat? Je to společenství co umožňuje předávat a uchovat myšlenky, principy, ideály. Také naše unitářské společenství má takový významný úkol. Uvědomíme-li si, že je pouze na nás jedincích zda a jakým způsobem předáme štafetu toho čím jsme a čemu důvěřujeme, uvidíme roli každého z nás v jasném světle. Je to velký úkol a jak známo o tom podstatném a velkém se většinou příliš neuvažuje, je to také jakési tabu. A tak často řešení menších úkolů zastiňuje ty velké a podstatné. Jako unitáři máme možnost chovat se jinak než jako velká část konzumní společnosti a i tímto způsobem se probudit do jara.

Jarmila Plotěná

*** Zveme všechny členy a příznivce naší obce na Valné shromáždění OUB, které se koná v pátek 25. dubna od 17:00 hodin na Staňkově 18a. ***

Uveřejňujeme část ústavy čs. unitářů z r. 1930. Zdánlivě strohý jazyk ustanovení a „prvorepublikové“ vyjadřování nám mají i dnes mnoho co říci.

Tvůrčí náboženství

Kdo tvoří československé unitářství.

Církevní a sociální provenience.

V roce 1921, tedy v době největšího náboženského proudění, navrátil se z Ameriky Dr. Norbert Fabián Čapek, ve světě známý jako výborný kazatel, praktický psycholog a průkopník moderního náboženského nazírání. Přišel s pocitem potřeby přiložit ruku k dílu při osvobozování českého a slovenského národa, když v americké legii přispěl k jeho osvobození politickému. Půl roku zkoumal půdu a hledal své místo. Viděl probouzející se českou duši, jíž v podvědomí vířila tradice kacířská, neuspokojená žádnou církví. Čapek jako osobní přítel Karla Farského, zakladatele církve československé, pozoroval toto velké hnutí a Čapkova radikální náboženská směrnice nezůstala bez vlivu ani na orientaci této církve. Čapek postřehl, že československá církev sama nedokončí a nemůže úplně provést náboženské osvobození československého národa a převésti jej na stranu náboženství pokrokového. Byli tu ještě tisíce lidí, kteří prahli po plném duchovním životě, kteří hledali, ale nenacházeli. Ani pokroková církev československá neuspokojovala jejich náboženské touhy. Proč, to je snadno vysvětlitelné. Československá církev nesla znaky toho, že vyrostla z reformního katolicismu. A vedle katolíků a pravověrných evangelíků byla tu ještě početná skupina lidí, hledající zcela nové formy náboženského vyjádření, které by nemělo žádných znaků starých církví a theologie. Byli většinou „bez vyznání“. Norbert Čapek, pod vlivem dvou největších českých unitářů té doby, paní Ch. G. Masarykové a T. G. Masaryka, vydal se za těmito lidmi. Rozhodl se především získati je pro novou náboženskou reformaci, pro ožití a organisování někdejší tradice „třetí náboženské strany“ našeho národa. Tak počal budovati svérázný náboženský útvar „Svobodného bratrství“, z něhož v roce 1930 vznikla Náboženská společnost česko-slovenských unitářů, jež byla výnosem ministerstva školství a národní osvěty č. 85-771-VI ze dne 30. června 1930 státem schválena podle zákona o církvích.

Ustavující sněm československých unitářů přijal tuto ústavu, jejíž obsah a znění vzal ministr školství a národní osvěty na vědomí podle ustanovení §6 zákona ze dne 20. května 1874 č. 68 ř. z.

I. Ustanovení všeobecná.

Čl. 1.

„Unitáři českoslovenští“ organisují se ve smyslu Ústavní listiny Československé republiky a zákona ze dne 20. května1874, č. 68 ř. z., v náboženskou společnost a dávají si tuto ústavu:

Čl. 2

Poměr k státu.

Unitáři českoslovenští pěstují loyálnost k Československé republice, k jejím zařízením a zákonům, a chtějí napomáhat ze všech sil k rozmnožení jejích kulturních a mravních hodnot. Unitáři českoslovenští trvají na zásadě svobody svědomí každého člověka. V rámci platných zákonů spravují své záležitosti samostatně.

Čl. 3

Hlavní úkoly.

Unitáři českoslovenští čítají k svým hlavním úkolům: býti orgánem tvůrčího náboženského života, učiniti náboženství principem pokroků, snášenlivosti a dobré vůle mezi lidmi, usilovati ve jménu náboženství o vyšší mravnost a sociální spravedlnost v životě soukromém i veřejném, starati se především o duševní a duchovní zdraví svých příslušníků, o výchovu harmonických osobností a charakteru, zvláštní péči věnovati mládeži, aby z ní vyšli silní a úspěšní jedinci k duchovnímu a mravnímu prospěchu národa, zřizovati a udržovati ústavy a zřízení účelu tomu sloužící.

V mezích této ústavy chtějí českoslovenští unitáři přispěti k rozluce církve a státu.

Čl. 4.

Bohoslužby.

Bohoslužby jsou dvojí, všeobecné a zvláštní. Všeobecné bohoslužby jsou veřejné a mohou obsahovati zpěv, hudbu, předčítání, proslovy (kázání, přednášky), modlitby, utišení (mlčení), responsivní čtení, symbolické projevy. Výběr a postup při bohoslužbách určuje správní sbor (čl. 7).

Zvláštní bohoslužby bývají konány k tomu zřízenými osobami (rádci) a jednotlivci neb s více osobami, kteří o ně požádali. Účelem těchto bohoslužeb jest podávati útěchu a povzbuzení, odstraňovati negativní stavy a disharmonie (zbavovati tísní, smutků, strachů, zoufalství, duševního rozvratu) a vzbuzovati takové positivní duševní stavy a nálady, které podporují tělesné a duševní zdraví a radost ze života.

Čl. 5.

Směrnice správy.

Správa je funkcionální, to znamená, že pro každou funkci tvoří se přiměřené orgány, jejichž trvání je podmíněno především výkonem. Všechny řády a funkce mají sloužiti současnému náboženskému životu a mají býti odstraněny, jakmile se staly mrtvou literou, pouhou formou nebo překážkou vývoje v náboženství. Názvy funkcionářů slouží toliko k označení práce, kterou skutečně konají, a nikoli jako titul nebo hodnost. Odstraněním titulů neodstraňuje se však zasloužená úcta k osobám a k jejich práci. Výsady rodu a pohlaví se neuznávají. Ženy jsou ve všem postaveny na roveň mužům. Všechny orgány náboženské společnosti i obce rozhodují prostou vět-šinou přítomných, pokud ústava nestanoví jinak.

II. Ustanovení zvláštní.

Čl. 6.

Obvodem působnosti náboženské společnosti jest země Česká a Moravskoslezská. Příslušníci její seskupení jsou v jednu náboženskou obec pro tento obvod se sídlem v Praze.

Příslušníkem náboženské společnosti jest každý, kdo bydlí na tomto území a hlásí se k unitářskému náboženství. Každý takový příslušník jest současně členem pražské náboženské obce.

Nově přistupující přijímá správní sbor.

Čl. 7.

Správu náboženské obce vede a obec na venek zastupuje správní sbor volený sněmem. Jeho členy mohou býti pouze čsl. státní občané, kteří jsou v plném užívání občanských práv, jsou politicky i mravně bezúhonní a jsou zároveň členy sněmu náboženské obce.

Předseda oznamuje ustanovení správního sboru státní správě kultové (čl. 14.) k potvrzení, svolává a řídí schůze, které se konají zpravidla měsíčně, zastupuje správní sbor a po jeho předchozím souhlase jeho jménem právoplatně jedná. Zapisovatel pořizuje protokol, který s předsedou spolu podepisuje. Není-li možno některému členu správního sboru vykonávati své funkce, ustanoví za něho správní sbor až do skončení jeho funkčního období náhradníka z členů sněmu. Správní sbor může si k práci přibrati jiné členy náboženské obce, jest však za jejich činnost odpovědný.

Čl. 8.

K provedení svých úkolů zřídí správní sbor oddělení správy duchovní a hospodářské, jichž počet členů určí sám správní sbor. Každému oddělení postaví v čelo přednostu, jehož funkční období trvá zpravidla do nového zvolení správního sboru, může však býti znovu ustanoven. Nemůže-li z jakýchkoli důvodů svou funkci dále vykonávati, ustanoví správní sbor na zbytek funkčního období nástupce. Přednostu oddělení duchovní správy ustanoví správní sbor z členů sněmu.

Čl. 9.

Přednosta oddělení správy duchovní jest duchovním správcem náboženské obce ve smyslu zákona ze dne 20. května 1874, čís. 69 ř. z., a musí vyhovovati podmínkám tam požadovaným. Jeho ustanovení oznamuje předseda správního sboru státní správě kultové (čl. 14).

Duchovnímu správci náleží péče a odpovědnost za řádné vedení matrik podle platných státních předpisů a za jejich bezpečnou úschovu.

K výkonu jednotlivých funkcí, náležejících do oboru duchovní správy, jejíž sídlo jest v Praze, mohou však z rozhodnutí správního sboru kdekoliv v obvodu náboženské obce duchovním správcem býti delegováni jiní členové obce k tomu způsobilí. Při sňatcích může duchovního správce zastoupiti člen náboženské společnosti, který má způsobilost duchovního správce.

Do působnosti duchovního správce spadá zejména korespondence s úřady, vystavování úředních listin, dozor nad zachováváním této ústavy a předpisů zákonných, styk s jinými náboženskými společnostmi v Československé republice a podobné.

V rámci této duchovní správy může správní sbor zvláštním k tomu kvalifikovaným silám svěřiti činnost výchovnou, vzdělavatelskou, kulturní a pastorální, jako jest obstarávání všeobecných neb zvláštních bohoslužeb a všech kultových úkonů, výchova mládeže a péče o řádné vyučování náboženství, pořádání vzdělávacích přednášek, kursů, péče o chudé, sirotky a vdovy, o zanedbané a občanskými tresty stižené, dále vše, co se týká osobní pastorace a duchovní péče o členy, udržování spojení se všemi unitáři v zahraničí.

Čl. 10.

Působnost hospodářského oddělení.

Náboženská obec opatřuje své hmotné prostředky dobrovolnými příspěvky členů, sbírkami při bohoslužebných a jiných shromážděních, dary a odkazy členů a příznivců, výtěžkem z majetku obce a podobně v mezích platných předpisů.

Předmětem hospodářského oddělení jsou veškeré majetkové záležitosti obce, opatřování a spravování všech hmotných prostředků. Pečuje jmenovitě o záležitosti účetní a pokladniční, o organisování a řízení sbírek, získávání finančních příznivců, spravování

majetku náboženské obce, získávání všech potřebných kancelářských a shromažďovacích místností.

Přednosta hospodářského oddělení jest pokladníkem náboženské obce a vyřizuje její finanční záležitosti podle usnesení správního sboru. Ku právoplatnosti listin týkajících se věcí finančních a majetkových jest zapotřebí podpisů předsedy a pokladníka.

Čl. 11.

Kde toho místní zájmy vyžadují, může správní sbor kdekoliv v obvodu náboženské obce k plnění úkolů vzdělávacích, organisačních a propagačních dosaditi místní představenstvo z členů náboženské obce, jehož počet jakož i funkční období určí sám správní sbor. Tomuto představenstvu stojí v čele předseda, zvolený představenstvem na dobu jeho funkčního období.

Místní představenstvo vyvíjí svou činnost pouze za dozoru a odpovědnosti správního sboru, a to podle vlastního pracovního řádu, který schvaluje správní sbor.

Každoročně skládá účet ze své činnosti správnímu sboru, který je může zase rozpustiti, když činnost místního představenstva neshledává dále náboženské obci prospěšnou.

Čl. 12.

Sněm.

Členem sněmu náboženské obce s právem hlasovacím je každý, kdo dosáhl dvacátého prvého roku a byl správním sborem přijat do seznamu volících členů. Tento seznam, který sdělává správní sbor, musí býti nejméně 14 dní napřed vyložen v sídle náboženské obce. Důvody, platící o ztrátě volebního práva do politických obcí, platí obdobně i zde. Správní sbor má však právo nežádoucí členy ze seznamu sněmovního škrtnouti; postiženi mohou se však odvolati k sněmu do 14 dnů po ústním neb písemném sdělení, který skrze zvolenou k tomu komisi jejich stížnost přezkoumá a o jejím návrhu rozhodne. Práva a povinnosti členů vyplývají z této ústavy.

Správní sbor svolává sněm podle potřeby svým předsedou do sídla náboženské obce, který svolání to oznámí i státní správě kultové. Pozvání děje se sdělením denního pořádku nejméně dva týdny před jeho sejitím ve dvou veřejných shromážděních přednáškových neb bohoslužebných, stačí však uveřejnění v orgánu obce nebo v „Úředním listě republiky Československé“. Prvý sněm sejde se na vyzvání přípravného výboru.

Sněm buď svolán každoročně zpravidla v měsíci květnu k předložení účtů a k podání zprávy správního sboru. Jeho předseda je současně předsedou sněmu. Řádně svolaný sněm je schopen usnášeti se při každém počtu přítomných členů.

Jestli buď správní sbor prostou většinou nebo jedna třetina přítomných členů sněmu prohlásí některou věc za zásadní, jest k usnesení nutný souhlas všech přítomných členů sněmu; není-li tohoto souhlasu a většina na sněmu si toho přeje, svolá předseda do měsíce nový sněm, který o věci rozhodne dvoutřetinovou většinou přítomných.

Kdykoliv se vyskytne věc, jež by mohla vyvolati spor nebo nepokoj, nebo běží-li o stížnost neb odvolání členů, zvolí sněm k jejímu projednání zvláštní komisi, aby učinila návrh, který může býti přijat nebo zamítnut bez diskuse; je-li sněm s návrhem komise nespokojen, zvolí si stejným způsobem až do třetice novou tříčlennou komisi. Při třetí komisi lze však její návrh buď jen přijmouti nebo zamítnouti.

Čl. 13.

V obor působnosti sněmu patří jmenovitě:

a/ Jednou za tři roky zpravidla v květnu voliti polovinu členů správního sboru, jehož počet mezi 8 až 16 určuje sněm. Při prvé ustavující schůzi volí sněm polovinu členů správního sboru na šest let a druhou polovinu na tři léta. Odstupující členové jsou znovu volitelni. Předsedu a revisory volí sněm přímo.

b/ Usnášeti se o návrzích členů, podaných napřed správnímu sboru, a vyřizovati jejich stížnosti a odvolání.

c/ Vykonávati dozor nad správou majetku a pečovati o dodržení sem spadajících závazků. K tomu účelu volí sněm vždy na tři léta tři revisory, kteří o své činnosti podávají sněmu zprávu. Sněm povoluje v mezích platných předpisů zakládání a udržování školských, vychovávacích a dobročinných ústavů, které na účet náboženské obce mají býti zřízeny.

d/ Sněm usnáší se o změně této ústavy.

Čl. 14.

Pokud organisace náboženské společnosti pozůstává pouze z jedné náboženské obce, jsou správní sbor (se svými odděleními) a sněm této obce spolu orgány celé náboženské společnosti. Správní sbor potvrzuje ministr školství a národní osvěty.

Unitáři rostou, pronikají tam, kde jsou hledáni, ne však davově, neboť unitářství není náboženstvím pro ty, kteří by chtěli býti jen v jeho matrice. Musí být prožíváno samostatně každým jedincem, jak o tom ještě dále bude zmínka. Unitářská náboženská společnost se stala v československém národě ideovou avantgardou náboženské reformace 20. století.

Co nám umožňuje vytvářeti nové, starým církevnictvím nezatížené náboženství? Jednak celá moderní kultura, jež ve svých nejvyšších projevech domýšlena pro oblast náboženství vede k unitářství; bezprostředně to umožňují lidé, kteří stojí při prvních krocích naší mladé organisace. A v neposlední řadě je to i hluboká tradice „třetí strany“, která v našem národě byla, je a bude.

Odkud přišli příslušníci československých unitářů? Nejnápadnějším zjevem je jejich církevní provenience. Zatím co na př. církev československou vytváří z 85% (a dříve ještě více) lidé z katolictví, unitáři z 54,2% přistupovali z bezvyznání a jen 26,8% z katolictví. K tomuto poslednímu číslu musíme vzíti v úvahu, že ti, kteří k unitářství přestupovali přímo z katolicismu, byli většinou jen členy matrikovými po dlouhou dobu; navštěvovali přednášky pozdějších zakladatelů unitářství, zejména dr. Čapka, což je ideově velmi důkladně pro přestup připravilo. Je nadmíru zajímavé soustavné srovnání percentuelního rozvrstvení veškerého obyvatelstva Československé republiky k percentuelnímu rozvrstvení církevního původu československých unitářů.

Ze sto obyvatel ČSR přísluší:

církvi katolické 73,5%
církvím evangelickým 7,6%
církvi československé 5,3%
církvi pravoslavné 0,9%
náb. spol. židovské 2,4%
bez vyznání 5,8%

Ze sto unitářů přistoupilo z:

církve katolické 26,8%
církve evangelické 5,1%
církve československé 12,6%
církve pravoslavné 0,4%
náb. spol. židovské 0,7%
bez vyznání 54,2%

Z této tabulky je zřejmé, že k unitářství přistupují velikou většinou lidé nábožensky pokrokově smýšlející. Z církve katolické a pravoslavné (vezmeme-li v úvahu, že v Čechách, kde mají unitáři hlavně své obce, je pravoslavná církev slabá), počet nápadně malý (73 : 26 a 0,9 : 0,4).

Přibývá v církvích méně ortodoxních a těch, které mají méně matrikových členů, totiž evangelických a židovských, avšak přesto zůstává tento počet pod procentem všeho obyvatelstva (7,6 : 5,1 a 2,4 : 0,7).

Dosti vysoké procento unitářů přestoupilo hlavně v prvních létech z československé církve. Počet přistoupivších převyšuje účast c. čsl. v celkovém rozdělení obyvatelstva republiky (5,3 : 12,6).

Nápadně veliký příliv k unitářství byl a je z občanů bez vyznání, kterým žádná z dosavadních církví nevyhovovala, ač po intensivním duchovním životě toužili. Procento účasti osob bez vyznání na celkovém počtu obyvatelstva je desetkrát menší než procento těch, kteří z bezvyznání přistoupili k unitářům (5,8% : 54,2).

Z katolictví přistupují k unitářům ti, kteří se ve skutečnosti s církví ideově dávno rozešli a buď z rodinných či jiných důvodů nevystoupili. Evangelíci, prošlí protestantskou ortodoxií, i liberální, mají k unitářství psychologicky blíž než opravdoví katolíci. Z československé církve přestupovali většinou ti, kteří nebyli odchováni katolicky a jimž tedy tradice, z níž československá církev vyrostla, byla cizí. Z bezvyznání přistupují lidé svérázně a pokrokově nábožensky smýšlející a hledající duchovní nasycení v proudech moderní doby.

Pro pochopení ideové směrnice československého unitářství bude velmi důležité a zajímavé, seznati sociální složení jeho dosavadních příslušníků.

Zatím co církev katolická a evangelická mají poměrně nejvíce středního a vyššího stavu, má církev československá dvě třetiny příslušníků z vrstev sociálně slabých a nápadně malé procento samostatně výdělečně činných. Tento znak se jeví také v sociální struktuře unitářů. Jen 20,6% jsou samostatně výdělečně činní, nepočítáme-li k nim vyšší svobodná povolání. A z řemeslníků a obchodníků nutno odhadovati na 93% majitelů velmi drobných podniků; řada z nich v této době upadla také do poměru služebného, hlavně řemeslníci. V námezdním poměru nižší sociální kategorie je celkem 53% počítáme-li do celkového počtu i ženy ve vlastní domácnosti. Jinak by bylo procento ještě vyšší. K hospodářskému rozdělení bude velmi důležité upozorniti i na složení podle vzdělání. Plných 19,6% má úplnou střední školu nebo studia na roveň postavená. Podle postavení možno směle odhadovati na 22% těch, kteří mají větší vzdělání než dává osmiletá povinná školní docházka. S vyšším vzděláním je tedy asi 41,3%, což je číslo v poměru k celkovému rozvrstvení obyvatelstva nápadně vysoké. A k tomu je nutno uvážiti, že i ostatní členstvo tvoří lidé velmi intensivně kulturně žijící a pracující v různých obrodných organisacích sociálních, mravních, zdravotních a osvětových, jak prokázala dotazníková

akce mezi členy. - Připomeňme ještě, že první kazatelské stanice vznikly v Praze, Kladně, Rakovníku, Nymburce, Moravské Ostravě, Brně a v Plzni, tedy v městech zvláště průmyslových, zatím co na konservativnější venkov jen velmi pozvolna proniká, leč právě v krajích, kde byla stará střediska „třetí strany“, tedy hlavně ve východních Čechách.

Utvoříme-li si z těchto četných dokumentů jednotný obrázek, připomene nám to, co jsme pozorovali už při „třetí straně“ ve středověku a ještě nápadněji v době josefínské. Totiž onu podvojnost sociálního složení vyznavačů tohoto směru. Na jedné straně prostí lidé, nezatížení církevními scholastickými naukami, a na druhé straně třída vzdělané inteligence, prošlá ohněm racionalistické skepse. Až se podaří unitářům upozorniti na sebe onu část pokrokové inteligence, která vpravdě unitářsky smýšlí a bude-li možno organisovat ty prosté, ale zdravým rozumem osvícené a „deistickou“ tradicí odchované sedláky, bude shoda obrazu s minulostí ještě výraznější.

Příchod k unitářství až po překonání ortodoxie, poměrně vysoká vzdělanostní úroveň a pohyblivé ovzduší myšlenkové ve větších městech umožňuje pokrokové, ideové směrnice a náboženský život zcela nového rázu. Převážná většina výdělečně činných příslušníků je zaměstnána ve vázaném služebním poměru a to podněcuje k domýšlení pokrokové náboženské ideologie pro oblast problémů sociálních.

Jar. Šíma

Aprílové počasí

Při cestě na jeden z vrcholů vysočiny se změnilo během chvíle počasí. Modré nebe se zatáhlo zlověstně černým mrakem, který se k nám rychle přibližoval. Jezevčice pobíhající uprostřed lánu mezi prvními zelenými výhonky pšenice přiběhla poslušně k noze a uši jí plandaly v sílícím větru.

A pak to přišlo. Krajina pod námi se začala ztrácet v bílé stěně. Mlha pohltila město v dálce, pole, rozkvetlé sady. Jako nicota požírala svět. Čím byla blíž, tím v nás rostl pocit tísně a bezradnosti. Kolega, který za mnou přijel na návštěvu z velkoměsta, teď vedle mě nešťastně kulhal v italských polobotkách, tesilových kalhotách a lehké silonové bundě. Nahlas litoval, že se nechal vylákat proradným jarním sluncem na tenhle výlet. Pak nás oba spolklo bílé nic. Tma před polednem. V ohlušující vichřici, oslepeni přívalem sněhu, jsme se blížili k lesu. Už zdálky bylo vidět, jak se stromy ohýbají pod náporem větru. Ozýval se praskot dřeva. První smrky padly na bílou zem. Vichřice šílela, hvízdala v uších, ruce, kterými jsme si kryli obličej, zčervenaly nečekanou změnou teploty. Takhle by klidně mohl vypadat konec světa.

Dopotáceli jsme se do boudy, sloužící za úkryt lesním dělníkům. Můj přítel, ještě v šoku z nenadálé proměny počasí, setřepával sníh z vlasů. Jeho první zoufalý pohled patřil italským polobotkám a bolavému kotníku. Moderní obuv připomínala spíš staré rozmočené škrpály. Mlčky jsme žvýkali chléb s máslem, vajíčkem a cibulí. Jezevčice žadonila o příděl a nepohrdla vlhkou kůrkou. Les ve vichřici naučí člověka i psa přijímat s úctou dary přírody.

Cesta dolů ubíhala radostněji. Na nebi zářilo jarní slunce. Přítel ožil. Vesele si vykračoval, třásl mladými zasněženými borovicemi a objímal mohutné kmeny, které ležely

vyvráceny přes mokrou lesní cestu. „Stačilo málo a zůstal jsem v Brně," přiznal se ke svým pocitům. „Nadával bych teď u nástupních stanic tramvají na počasí a netušil bych, jak rychle umím chodit ve sněhové bouři. Je to jako v životě. Nakonec přijde úleva. A kotník už mě taky nebolí." Jezevčice, opojená vůní starých i čerstvých stop, se po něm spokojeně ohlédla. V očích jí svitlo porozuměním. Kdyby lidé častěji vycházeli do vichřic po cestách lesní zvěře, stávali by se více lidmi. Tušíme to?

ThDr. Jan Schwarz

Jeden den v Bombaji

Na Bhuleshwaském trhu se dá nakoupit ovoce, zelenina i jiné jídlo. Zvláště mě zaujaly stánky s česnekem, kterého tam bylo tolik, jako by to byly brambory. Zřejmě je zde oblíben.

Pak jsem se v mapě trošku ztratil a Jain Temple jsem nenašel. Ani mě to moc nemrzelo a nevyptával jsem se – už jsem měl půlku cesty bazary za sebou a byl jsem drobátko ucaprtaný. U Šivova chrámu jsem si dal pauzičku a snědl něco hrášku. Už jsem si přál, aby byl cesty konec, a udělal jsem i zkratku a šel uličkou s železářským zbožím, která nebyla ani trošku zajímavá, a tak ani nevím, co bylo o uličku dál na doporučené trase. Na konci trasy bylo pár zajímavých obchůdků se starožitnostmi – s nábytkem, hodinami, nádobím, čínskými vázami, obrazy, gramofony s tepanými mosaznými troubami a s tisícem dalších věcí.

Po cestě na mě zavolal chlapík z obchodu s kuriozitami. Řekl jsem jako obvykle: „Ne, děkuji", a pokračoval jsem dál. Pak se mi to ovšem rozleželo v hlavě. „Kuriozity? Že bych koupil něco pro mámu?" a vrátil jsem se podívat, co tam vlastně mají. Měli tam nejrůznější obrázky a cedule, hračky a figurky, knížky, krabičky a nádobky, nástroje a další věci. Zaujala mě tam jedna krabička neobvyklého tvaru. Vytestoval jsem si kyvadlem, že mám nabídnout sto rupií. Zeptal jsem se, zač by byla. Obchodník pravil, že za 800 rupií. Pousmál jsem se jeho cifře a řekl jsem, že jsem ochoten nabídnout sto rupií. Pravil, že to není možné. Nu což, nevadí, a odešel jsem. Na ulici se mi to rozleželo v hlavě a otestoval jsem si, jestli se mám vrátit. Vrátil jsem se tedy a nabídl jsem tomu dobrému muži tři sta. Zároveň jsem ovšem dodal, že mi láme srdce (použil jsem přitom slogan jednoho indického naháněče). Tu se lehce pousmál on a pravil, že je ochoten mi dát slevu a prodat mi ji za 600. Ve velkém obchodě prý takovou krabičku můžu dostat kolem tisíce rupií, ale on mi ji prodá takhle levně. Pravil jsem tomu dobrému muži, že jsem ochoten dát 600 rupií – za nějakou velkou a užitečnou věc – například za kolo, ale za malou neužitečnou krabičku, kte-rou nikdo nechce a nepoužívá, nedám víc než čtyři sta. „Milý pane, já sám jsem to koupil za 500," pravil onen obchodník, „dejte mi aspoň něco vydělat." „Dobře, tedy 550, ale zabíjíte mě," pravil jsem konečnou cifru. „Dobře tedy 550," řekl s povzdechem. Měl tu věcičku evidentně rád a nerad se s ní loučil. „Dostal jste ji opravdu lacino." Zabalil mi ji a rozloučili jsme se srdečně jako dobří přátelé. – Proč se mi ale stále vkrádá do hlavy myšlenka, že by se dala možná pořídit za 250?

Po bazarech jsem si nechal vypálit obsah jedné paměti do foťáku na CD a pak jsem vyrazil k dhobi ghátům. To je místo, kde tisíce pradláků perou prádlo. Nechal jsem se tam

odvézt taxíkem. Cestou jsem líčil mladému sympatickému taxikáři mou frustraci z bombajských taxikářů. Někteří používají jakousi konverzní tabulku, která přepočítá údaj z taxametru na peníze, jiní odhadnou cifru od oka. Ptal jsem se tedy toho taxikáře, jak je to možné. Odpověděl mi otázkou: „Je pět prstů stejných?“ „Ne.“ „Stejně je to i s lidmi, někteří jsou dobří, jiní špatní. Někteří taxikáři odjíždějící od hotelů si přidávají 10, 20 či 50 rupií. Takhle to prostě na světě chodí.“ Poděkoval jsem mu za vysvětlení a ponořil se do rozjímavé nálady. Proč zrovna mně tohle vadí, proč zrovna mě všichni okrádají? Copak je něco špatného na pozitivním vztahu k penězům, k těm mým malým kulaťoučkým miláčkům?

Pak jsme ještě probírali obvyklé téma – jak to, že tak vynikající člověk, jako jsem já, nemá ženu nebo přítelkyni, ale na nic nového jsme nepřišli.

Gháty měly být na ulici Dr. Mosese, ale žádné jsem neviděl. Byla to ulice z obou stran lemovaná chudičkými domky. Často byl v přízemí krámek a nad ním obytná místnost 1+0. Občas byla obytná místnost i v přízemí. Některé bohatší domky měly dveře, jiné jen závěs. Na ulici si hrály děti. Chvíli mě pronásledoval jeden chlapík a šel vedle mě s nataženou rukou. Tak jsem ho napodobil a natáhl jsem před sebe obě ruce. Vzápětí se k nám přidalo ještě pár dětí. Lidé kolem se podivovali naší pozoruhodné skupince. – Vpředu bílý učitel, který ukazoval správnou cestu, za ním oddaný žák a kolem nich skupinka zvědavců.

Ani po minutě ho to neodradilo. Otočil jsem se tedy a vydal se opačným směrem. Zase šel za mnou. Po pěti metrech jsem se zase otočil do původního směru. Buď mu někdo řekl, ať toho nechá, anebo mu došlo, že tady kosa narazila na kámen a nechal mě být.

Udělal jsem pár fotek a vracel se stejnou ulicí zpátky. Když jsem došel asi do poloviny ulice, zastavil mě jeden místní mladík a zeptal se, odkud jsem. Řekl jsem mu to a zeptal se ho naopak, kde jsou gháty. Provedl mě uličkou mezi domky a byly tam – za všemi domky se táhla řada betonových nádrží a plošin na praní prádla. Při skomírajícím denním světle a světle žárovek tam ještě několik pradlen pralo pár posledních kousků.

Ještě jsem se stavil na chvilku na internet a pak už jsem se místních lidí doptal, kde je Mahalaxmi station – nejbližší stanice lokálních vlaků. Bylo to nedaleko – do 500m – jak by řekli Indové – walkable distance – ujitelná vzdálenost. Bylo něco po osmé, takže na cestu na nádraží Kurla jsem měl přes dvě hodiny – prostě fůra času. Asi tak za půl hodiny jsem se dostal na stanici Bandra. Myslel jsem si, že pak pojedu z autobusového nádraží, ze kterého jsem předtím jel do přírodního parku. Vyšel jsem tedy před nádraží a přešel jsem ulici. Tam jsem se ptal lidí na chodníku, jak se dostat do stanice Kurla. Anglicky sice neuměli, ale ukázali mi na druhou stranu ulice. – Jistě, musím nastoupit na druhé straně a jet opačným směrem! – Vrátil jsem se tedy zpět, ale zastávka autobusu tam v dohledu nebyla, jen stanoviště autorikš. Zeptal jsem se tedy lidí na této straně ulice, kudy do stanice Kurla. Ukázali stejným směrem jako ti lidé z druhé strany ulice. – Aha! – musím jít na druhou stranu nádraží! Přešel jsem tedy po nadchodu a ptám se několika lidí, kudy do stanice Kurla. Už třetí věděl a ukázal stejným směrem, jako ti lidé před ním. – Aha! – musím jet z druhé strany ulice. Zeptal jsem se tedy na druhé straně ulice člověka v autobusácké uniformě, jak se dostat do stanice Kurla. Odpověděl překvapivě, že právě stojím na správné zastávce. Počkal jsem si na autobus – byl to dvoupatrák anglického stylu. Uvelebil jsem se nahoře. Chvíli jsem přemýšlel, jak poznám, že už je to Kurla, ale

mé myšlenky rozptýlil obrovitý Ind sedící vedle, který mi řekl, že Kurla je konečná. Tak to je opravdu jednoduché. Jakápak strastiplná cesta. Cha.

Už se blížilo tři čtvrtě na deset a Kurla pořád nikde. Začínal jsem být nervózní. Vtom do nás vrazilo zezadu auto. Všichni se vyhrnuli ven, podívat se, co se děje. Auto tento nerovný boj prohrálo – předek mělo pěkně pomačkaný, zatímco autobus nehodu přečkal bez větší újmy, a tak jsme asi po pěti dlouhých minutách pokračovali dál. Kurla byla už jen asi 3 km. Začínal jsem mít hlad a co hůř – začínal jsem pociťovat potřebu spojenou se zrychleným trávením. Konečně konečná. Ihned jsem zamířil do restaurace a ptal se, jestli tam mají záchody. Neměli. Zašel jsem na nástupiště a ptal se asi tří lidí – nevěděli. Díval jsem se, kde je nádražní budova – na této straně nebyla. Přešel jsem asi po stometrové lávce na druhou stranu nádraží, ale k mému překvapení nádražní budova nebyla ani na této straně kolejišť.

To ale v daném okamžiku nebylo vůbec důležité. Ptal jsem se několika mužů, kde tu jsou pro boha živého záchody. Nevěděli nebo nerozuměli. Když tu se objevil znalec místních poměrů, který ještě k tomu uměl anglicky. Ten mi poradil, že záchody jsou na druhé straně nádraží. Bleskově jsem odhadl vnitřní situaci a ujitelnou vzdálenost. Ne – lávku bych už podruhé nepřešel. Zeptal jsem se ho, jestli existuje nějaká možnost na této straně. S pochopením mi poradil, že v tom případě je možné zajít támhle opodál, tam už je tma… Poděkoval jsem mu a šel si koupit láhev vody. To už bylo těsně před desátou.

Všechno jako by se proti mně spiklo – prodavač v obchodě si mě nevšímal a bavil se s nějakým klukem. Chvíli jsem zdvořile počkal, pak jsem polohlasně prohodil: „Promiňte, pane…“ Nic, stále mě nevnímal. Nic naplat, musím na to jít asertivně, jinak to špatně dopadne. Vyrval jsem láhev ze stojanu a zařval jsem: „Jednu vodu, prosím!“ – To zabralo. S vodou pod paží jsem zamířil k vytouženému tmavému místu. V tom okamžiku ke mně přistoupil jeden rikšák, kterého poslalo samo nebe, a zeptal se mě, kam chci jet. Povídám, že mi to má jet z nádraží Kurla, ale že nikde nemohu najít nádražní budovu a ukázal jsem mu lístek. Pravil, že mi to jede z nádraží Kurla Terminus, zatímco toto je nádraží Kurla pro lokální vlaky. A nabídl mi, že mě tam za 50 rupií doveze. Mé vnitřnosti jakoby pochopily vážnost situace a přestaly jevit jakékoli známky neklidu. Rád jsem tedy souhlasil. Řítili jsme se ztemnělými uličkami, málem jsme přejeli psa a několik dětí, málem jsme nabourali několik protijedoucích autorikš, ale nakonec jsme šťastně dorazili na nádraží Kurla Terminus. Bylo 22:05.

Ten dobrý muž mi ještě poradil: „Jede ti to z prvního nástupiště. Utíkej!“ Kdybych dal na radu toho šlechetného muže, mohl jsem jet už 22:10 do Patny vstříc skvělému dobrodružství, ale zůstal jsem raději při zemi a vydal jsem se hledat záchody, neboť vnitřnosti pochopily, že vše je v pořádku a zase se důrazně hlásily ke slovu.

Konečně jsem je spatřil. Ó, mocný Bože, jak jsi milosrdný a dobrotivý. Došel jsem na ty nádherné indické záchůdky za minutu dvanáct, leč – byla to náhoda či osud – všechny kabinky byly zrovna obsazeny. Nezbývalo mi než trpělivě počkat. Leč trpělivost v této situaci se mi nějak nedařilo vyvolat.

V duchu jsem spílal těm indickým loudům a ptal se pro sebe, jestli tam třeba neusnuli. Copak nemají v těle kousek prosté lidské solidarity?

Konečně se jedny dveře otevřely… Nebudu vám líčit detailně, co se pak dělo uvnitř, ale bylo to úžasné. Uprostřed akce nějaký vetřelec bušil na dveře, ale naprosto mě nevyvedl z rovnováhy – kabinka je teď moje! A pak – to nemůže tu chvilku počkat?

Když jsem pak otevřel dveře s pocitem vládce světa, málem mě v nich porazil muž, který se vřítil do prostoru za mnou a který vypadal velmi netrpělivě…

Vlak jsem pak stihnul s velkou rezervou – kdybych chtěl, mohl jsem se klidně ještě tři minuty pohodlně procházet po nástupišti.

Když jsem v příští den odpoledne v Dharmavaramu vystoupil, ptal jsem se na nádraží, kdy jede autobus do Puttaparti. Muž u okénka mi pravil, že ten vlak, kterým jsem právě přijel, jede do Puttaparti. Pro jistotu jsem se zeptal ještě strojvedoucího a ten mi to potvrdil. Tak jsem tedy zase nastoupil a vzpomněl jsem si na toho zaměstnance drah v Bombaji, který tvrdil, že nejbližší vlak jede až ráno. – Inu Indie…

ing. Martin Holla

Trojice je možná užitečná

S Trojicí i bez ní můžeme žít svatě

V Oldhamu jsme se stali součástí náboženského oživení, když jsme se při bohoslužbě a diskusi spojili s ostatními církvemi; část z nás se zúčastnila v květnu pochodu ve Whitsuntide. Při pochodu městem jsem si dodala odvahy a jako čerstvá duchovní jsem zaujala místo společně s ostatním klérem. Povídala jsem si s biskupem z Middletonu, oblečeným ve svém nejzářivějším šarlatovém rouchu a zlaté mitře. Připomenul nám, že to má označovat plamenné jazyky naplňující učedníky svého času Duchem Svatým. Těm vystrašeným lidem, kteří utekli před scénou ukřižování se přihodilo cosi úžasného. Získali sílu a již nikdy nebyli ustrašení, i když pravděpodobně věděli že jdou do smrtelného nebezpečí.

Trojice se na stránkách bible neobjevuje, ale advokáti teologie hovoří o pasážích, které se zmiňují o skrytých významech a poselstvích. Připadá mi, že tyto pasáže jsou jak pro moji vlastní, tak pro moderní racionální mysl značně nesrozumitelné. V naší biblické studijní skupině jsme se zabývali pasáží hovořící o tom, jak Bůh zabránil Abrahámovi zabít Izáka. Slavná freska ze St. Vitale ukazuje jak se Abrahámovi zjevili tři andělé. Andělé jsou situováni nalevo od Abrahama, jehož ruka (třímající nůž) je zadržena rukou Boha, přičemž celý výjev je až monty-pythonovsky přehnaný.

Avšak když se podíváme na patřičnou pasáž do bible, nalezneme pouze jednoho anděla, jenž dvakrát navštívil - nikoli tři anděly. Ukazuje se, že dobře zakuklené ideje pocházejí spíše ze stránek povahy lidské, než ze stránek bible. Avšak měli bychom pamatovat, že tyto fresky a obrazy byly pro prostý lid jediným referenčním bodem, protože většina neuměla číst a jen nepatrná menšina byla schopna porozumět latině. Byly to to komiksy své doby. Takže jsme se pro referenci podívali do bible a zjistili jsme jen slabé indikátory ukazující na osobitost, nikoli skutečné osoby Trojice.

Anglikánský duchovní Simon Barrow uvádí že „na osoby Trojice by se mohlo pohlížet jako na osobitosti, neboť řecký překlad znamená něco mezi hereckou 'maskou' a 'vzezřením' a že tato substance aplikovaná na Boha neznamená 'hmotu', ale opravdovou

podstatu překračující naše poznání 'předmětovosti'.“ To slovo vymyslel on, ne já, tedy pokud takové slovo existuje. Ale i tak to dávalo smysl pouze tehdy, když naše studium bible diskutovalo koncept 'předmětovosti'.

Nahlédla jsem do knihy někdejšího unitářského duchovního Andrew Storeye, který napsal mnoho hymnů a zemřel v roce 1997 v pouhých 62 letech na roztroušenou sklerózu. Kniha se jmenuje *The Common Quest* (společné pátrání). Píše v ní o obtížnosti Trojice; uvažuje o tom, že třetí božská osoba, Duch Svatý, je nejobtížněji definovatelná a přesto – pro moderní křesťany – je méně obtížné věřit v Ducha Svatého než v Otce nebo Syna. Jakoby Bůh byl spíše naším tvořivým duchem a ne osobním božstvem.

Předchozí děkan ze St. Paul W. R. Matthews napsal že „důkazy pro personální koncepci pojetí Ducha Svatého jsou zmatené a nemohu odolat závěru že, v mnoha případech je pod pojmem Duch Svatý zamýšlena síla, vliv, nebo přítomnost Boha.“

George Bernard Shaw, který sám sebe popisoval jako ateistu, přesto věřil v Ducha Svatého – ačkoli jej raději nazýval 'Životní Síla' a mám pocit, že tento koncept by mohl něco říci mnoha lidem.

Unitářský duchovní James Martineau předpokládal že, „inkarnace neplatí exkluzivně pro Krista, ale univerzálně pro Člověka a věčně pro Boha.“

Raní církevní otcové rozhodli o božství Ježíše a existenci Trojice na Nicejském Koncilu roku 325 n. l. Tato doktrína obsahuje tři tvrzení, první z nich že je pouze jediný Bůh (myslím že zde mohu za většinu unitářů prohlásit, že na tom se shodneme) a že Otec, Syn a Duch je každý Bohem, že Otec, Syn a Duch jsou rozdílnými osobami (zde se s většinovou ideologií rozcházíme). Takto byly rozřešeny spory o lidství nebo božství Ježíšovo, byla odmítnuta teologie Ariána, jenž zastával názor, že Ježíš byl zcela lidský a že majestátní a božské tituly byly pouze výrazem úcty. Tato teorie byla prohlášena za heretickou a dnes víme o jeho idejích pouze ze spisů jeho odpůrce Sv. Athanasiuse. Vítězi náleží moc a právo psát či přepisovat historii.

Teologem nejvíce podporujícím tuto trojiční teologii byl Sv. Augustin z Hippo, který byl biskupem v Hippo, jež se dnes nachází v Alžíru, v severní Africe. Jeho mládí bylo poněkud neučesané. Měl ženu a dítě a byl maminčiným mazánkem. Když byl povolán do Říma, nevzal s sebou manželku, ale svoji matku Moniku. Nejprve byl přitažen asketickou teologickou sektou vyhlášenou Manim, byl rozpolcen mezi láskou k pozemským potěšením a láskou k Bohu, jehož viděl jako čistého, zatímco to druhé jako světské. Následovníci Maniho si představovali, že světlo a tma spolu neustále bojují o duši a že Bůh je rozdělen ve světě a přítomen ve všem, dokonce i v ovoci a zelenině – melouny a okurky měly očividně nejvíce. To trochu připomíná moderní panteistický pohled, avšak dosti pokroucený. Rovněž si mysleli, že Ježíš nebyl lidskou bytostí a že nebyl ukřižován, ale že to bylo symbolem úpadku lidstva. Byli snad ranými předchůdci islámského myšlení?

Sv. Augustin se usadil, po smrti syna se zbavil své právoplatné manželky a napsal 15 knih na téma Trojice, přičemž jeho nejpřesvědčivějším argumentem bylo, že „introspekce ukazuje triádu bytí, vědění a chtění.“ Tyto tři operace jsou vzájemně propojené a stejného významu. Od té doby se Trojice stala uznávaným faktem hlavního proudu náboženství a říká se, že to byly Arianovy myšlenky o Ježíšovi jako plně lidském, jež nastartovaly mnoho z raně unitářského myšlení.

David Doel činí mnohé zajímavé postřehy ke smyslu trojice. Rozebírá důsledně předmět a všímá si toho, že jiná náboženství mají rovněž trojice. Za příklad dává hinduismus, kde Brahma je Bůh, který má tvořivé myšlenky, Višnu je bůh vylévající lásku a Šiva je nebem ustanoven na zemi.

Křesťanská, nebo Nová Cesta nahradila staré pohanské domácí bohy novými rodinami, jež mají být milovány a ctěny. Jedním způsobem vyjádření této ideologie rodiny je umístění Sofie nebo Ducha Svatého do středu, Duch Svatý jako léčivá moudrost ve všech věcech, v ozvěně slov bible z Přísloví 8 - „Zdaliž moudrost nevolá a rozumnost nevydává hlasu svého?“

Trojice by snad mohla být pro unitáře užitečná. Můžeme myslet na esence Boha jako mající tři osobitosti, jak vysvětluje David Doel - „podstatu bytí, vnitřní potenciál svatosti a živou tvořivou sílu uvnitř nás.“

Jsme schopni žít svaté životy a nemyslím tím svatouškovské, mám na mysli od základu slušné životy, snad za použití oněch tří esencí Boha jako našich vodítek a s použitím myšlenek Ducha Svatého, který nám ukazuje cestu k hlubšímu pochopení nejen sebe samých, ale i Boha.

Ať se přiblížíme k tématu Trojice jakýmkoli způsobem, je důležité být upřímní sami k sobě, ať již nasloucháte komukoli, kteroukoli diskusní skupinu navštěvujete, je to na vás a na tom k čemu vás vede svědomí. Mluvila jsem o přístupech jiných lidí a o jednom či dvou svých.

Máme před sebou svou vlastní cestu, činíme svá vlastní rozhodnutí, myslím že právě proto se nazýváme unitáři, nezáleží na tom zda říkáme že jsme z liberálně křesťanských pramenů, ze Spirit Network, nebo od buddhistů, nebo odkudkoli odjinud. Všichni jsme schopni vlastních pohledů na věc, nejsme omezováni či přesvědčováni autoritářskými vyznáními a dogmaty; kritéria, na nichž zakládáme svá rozhodnutí jsou naše svědomí a osobní étos.

Ať je tomu tak ještě po dlouhý čas. Amen.

Z unitářského časopisu The Inquirer - September 22 2007, článek „Perhaps the Trinity is useful“ od Rev. Lynne Readett z Oldhamu přeložil ing. Pavel Sedlák.

Mystický výklad hebrejské abecedy

Pod tímto poutavým názvem vyšla publikace - Sefer Otijot - Kniha písmen od významného autora rabína Lawrence Kushera (vydal Půdorys, Praha 2003). Přední český znalec hebrejské Kabbaly L. Moučka uvádí dílo v jeho ojedinělosti po sametu charakteristikou - dějů, které byly svázány tajemstvím pečetě a rozvazují se v rámci duchovní evoluce. Autor uvádí, že vychází v badatelském zřeteli z odhalené mystické prastaré tradice, vyjevující se v 15. století pod názvem - Sefer ha Tamun; aby objasnila Genesis - proces stvoření pomocí obrazné abecedy, konstelace Boží, kdy tvar písmen odhaluje jedinečné duchovní Boží sebevyjádření. Krása a geometrie písmen je posvátnou mírou, měřením v souladu se zákonem Božím - Tórou.

Publikaci lze nahlížet jako obrazný komentář provázanosti Božího makrosvěta s mikrosvětem planety. Údajně Sefer Otijot existuje nezávisle na inkoustu a papíru či artikulovaném slově, neb rabínská moudrost učí, že když Mojžíš rozbil první dvě desky desatera při sestupu s hory Sinaj a uviděl lid stavět zlaté tele - vystoupila svatá písmena vzhůru k Hospodinu. To proto, že písmena existovala už před stvořením v tvůrčí projekci Boží kosmického řádu. „Bůh před tím než odpočinul - určil přesný tvar písmen provazující Duchem nestvořené se stvořeným."

Mysterium stvoření zobrazené posvátnými písmeny hebrejské abecedy na éterné tkanině nebes vydechuje krásu a řád stvoření (kreace), kdy k příčnému řezu vystupuje evoluce - spirálou ducha vinoucí se vzhůru včleněním do dynamiky království Božího. Výklad písmen provází komentář Talmudu stvrzující, že svatá písmena jsou spojená s prasvětlem božího výdechu - budiž světlo - spečeťující Slovo: Jediný, první a poslední stvořitelský Duch - všeprostupující Bůh, dle Komenského Bůh Otec světel.

א - ***aléf*** je prvním písmenem a pojí se k němu jenom zvuk. „Je to písmeno, jímž začíná první ze 70 Božích tajemných jmen." Jméno prvního člověka hledajícího pravého živého Boha, nikoliv modlu, byl Abraham, k němuž promluvil Svatý - Já jsem, který vyvádí z otroctví ohněm světla. Dle autora „nejstarší nejzákladnější slova, která existují, začínají nejstarším prazvukem."

ב - ***bét*** zobrazuje dům, v němž přebývá Hospodin, který má více příbytků na nebesích i na zemi, aby v nich žehnal těm, kteří hledají moudrost osvícenou; i Tóra začíná v bét - berešit - stvořením sestupujícím s nebes dolů v i co následuje „tady a teď".

ג - ***gímel*** zobrazuje Boží vlnu valící se do světa - gilgul - znázorňující i stěhování duší, které se navracejí po žebříku nahoru rozhodnutím konat skutky laskavosti a dobrodiní.

ד - ***dálet*** symbolizuje dveře z otroctví do svobody, spojení s Bohem pomocí pokání - devekut.

ה - písmeno ***hé*** vyjadřuje výdech touhy přibližující se k Bohu potvrzujícím se slovy - Ehje - ašer: jsem jediný a pravý, jsem který jsem, nikoliv jakého byste mě chtěli mít k vlastním potřebám... A člověk vědom si nejvyšší autority bytí vysloví (vydechne) Hé - Hle - zde jsem!

ו - písmeno ***wáw*** je spojkou stvoření, spojuje myriády rozdílných souhvězdí a světelných bytostí neviditelných a viditelných.

ז - písmeno ***zajin*** zobrazuje paměť posvátného místa, nádobu - duše určené k zasetí Božího semene.

ח - písmeno ***hét*** vyjadřuje bolest z vykonaného hříchu, mučivou bolest nad zesvětštěním, rouháním, znesvěcováním posvátného jména Božího - destrukcí života - churtan. Pročež - buď silný - chazak - vytrvalý.

ט - ***tét*** - světlo Boží vyvedlo mne z temnoty a já poznávám, co mi bylo dosud skryto: stoupat vzhůru srdcem cele přimknutým k Bohu, ať se děje cokoliv.

י - ***jód*** nejmenší znak boží přítomnosti, kdy stačí dotknout se jen papíru a přitom pocítíte, že silná ruka Boží nás zvedá.

כ - ***kaf*** - dlaň plná upřímnosti a oddanosti Bohu, jíž dopřáno píti z poháru požehnání. A kdo je lisován jako olej z oliv - stává se čistý, řádný, svatý. Potom se kaf promění v korunu - kéter.

ל - písmeno ***lámed*** - kresbou přirovnatelné k vysoké elegantní, vznosné palmové větvi - lulav - vyzývající k studování svatých knih, aby světlo ducha dovedlo říci Ne modlám - „Lamed bylo vybráno, aby říkalo temnotám - ne. Tehdy srdce LEV se bude vznášet jako plamen LAHAV nade všemi písmeny.“

מ - písmeno ***mém*** znázorňuje matku - zem, nestálost vod, hmotný svět řízený pomocí - micvot - přikázání. Souvztažnost nebes a země symbolizuje sedmiramenný svícen - menorah - kdy světlo extáze, světlo proroků odtajňuje přimknutí k Bohu a merkava - vůz svatých vystupuje k Vykupiteli - Mašiach.

נ - písmeno ***nún*** charakterizuje duchovní světelnou duši - nešema - polekané jako pták, který v extázi vyluzuje lahodnou melodii stoupající k trůnu Nejvyššího. Malé věčné světélko - nún - tone v slzách touhy po milovaném, radostné v Jeho objetí. Jiskru Boží - nicoc - v nás nelze uhasit, pouze zazdít zlými činy.

ס - písmeno ***sámech*** symbolizuje přístřeší Boží, kdy pod významovými vrstvami písmene nalezneme tajemné - sod - přimknutí se k řádu Božímu - sefer Tóra, kdy zastřešující přítomnost Boží se nachází všude kolem nás, abychom se zbavili připoutanosti a úzkosti vybuzující tento svět.

ע - písmeno ***ajin*** představuje oko, které vidí jen vnitřně a ústa nemluví, ztišení v pokoře a službě Pánu vesmíru - avoda. „Je to strom života pro ty, kteří se ho drží.“

פ - písmeno ***pé*** znázorňuje opak: ústa, která nemají oči oznamují, jak jevy světa jsou složité, problémové a rozporuplné. Ale existuje zahrada Pardes, jejímž ovocem Prí je moudrost týkající se všeho utajeného. Psat - prosté slovo v Tóře, může z hlediska lidského obsahovat nepochopení, narážky a složitosti jeho překroucením.

צ - písmeno ***cádé*** vyjadřuje čas svatosti naplněný zásadností skutků spravedlivých - cadikim - kteří „dostanou zemi za dědictví“. Cíl - Cijon - je spojení spravedlivých - cibur - . Cicit - třásně na oděvu připomínají přikázání, skálu a cíl rozvoje světa, jímž je vykoupení.

ק - písmeno ***kóf*** je člověk volající a vzývající Boha: Svatý je Hospodin zástupů! Země je plná jeho slávy. Kadoš - svatý, svatý. I Bůh volá člověka velice tiše, aby poznal, kdo mu toužebně naslouchá. Reš je Jecer Hara - nevyhnutelné přání věřit, že jste Bohu blíže než kdokoliv jiný. Proto se stává, že chodí zemí sem a tam jako

pomluva Rachil - rozsévač klevet, zlý jazyk - l šon hara. Proto se musí duše snažit, aby nebyla hříšná - raša - ale zbožná. Bůh není automaticky v tobě, ale musíš se snažit k němu přijít kajícně s prosbou i děkováním.

ר - písmeno ***réš*** - raduj se ze svého údělu a věz, že Bůh tě miluje. Své tajemství nevyzrazuj, proto medituj o samotě do hloubky porozuměním písmene - jiskry Boží vzlínající v plamen Ducha.

ש - písmeno ***šín*** znázorňuje rozbitou nádobu - duši, plnou nesouladu a zmatku, uvést ji do pořádku, obnovit rozptýlené střepy. Cílem je šalom - pokoj, harmonie, celostnost duchovního završení, dík přítomnosti Boží - šechině - zbavující veškeré úzkosti. Proto na veřejích židovského domova nalezneme nápis jména Božího Šadaj - kéž Bůh požehná tomuto domu.

ת - poslední písmeno hebrejské abecedy označované jako mysterium stvoření je ***táw***. Je znakem i zvukem, který mají Bůh i člověk společné. Táw je jméno člověka, který volá Boha modlitbou, zpěvy, žalmy. Táw je navracení k Bohu - tešuva - připevňováním tajemných černých krabiček Tefilin na čelo a pažích. Táw je promlouvání Boží k člověku pomocí Talmudu. Tajemné pnutí polarit mezi člověkem a Bohem je završeno nápravou - Tikun - v pravdě a spáse Bohem zasahujícím do dějin prostřednictvím proroků a Ježíše Krista (mesiánští Židé).

Dvacet dva písmen posvátné skrytosti poletují prostorem jako motýlí křídla usedající s hymnickou vroucností v kytici stvoření dynamického obrazu dějů božích na nebi a zemi - s pamětí, že Bůh nás přivedl na svět, abychom prostřednictvím Něho se opět navrátili do zahrad rajských. Proto mysterium hebrejských písmen slouží jako návod k meditacím, reflexi písmen, k odhalování spirituality ve vlastním nitru poeticky laděném na strunu milosti Boží. V bdělém snění jara - promlouvají záhadná odhalitelná písmena zavěšená v perlách třpytných hvězd... Hymnicky se chvějí, když pějí chvalozpěvy - pak slovo Boží tiskne pozvánku do bran nebeských.

Miluše Šubartová

Nažraná nenávist

Když přijel před lety tibetský Dalajláma do České republiky, uspořádal v Praze ve sportovní hale veřejnou přednášku. Dobře si vzpomínám, že tato hala tehdy byla plná, pamatuji si i na lidi, s kterými jsem se tam tehdy jel z Brna podívat. Všichni jsme chtěli vidět živou legendu tibetského buddhismu a mám takový pocit, že po jeho promluvě nebyl nikdo zklamán, neslyšel jsem, že by kdokoli litoval vynaloženého času a prostředků. Byl to krásný duchovní zážitek.

Na demonstraci v Praze bylo několik set lidí, na svíčkovém pochodu v Brně snad sto. Marně si kladu otázku, kde je ta plná sportovní hala? Když máme pocit, že je možno něco získat, něco mimořádného zažít, je nás všude plno. Když o něco opravdu jde, je to bohužel slabší.

Demonstrace před čínskou ambasádou (Foto ing. Pavel Sedlák)

Co se týče brněnské Unitárie, mělo by naše povědomí o buddhismu být na dobré úrovni. I když jsou naše kořeny spíše křesťanské, připadá mi, že tam kde bible svatá říká co (blahoslavení tiší), buddhismus to místo planých řečí přímo provádí. Je moc pěkné přečíst si, že máme „milovat své nepřátele“. Velké křesťanské církve na toto učení zřejmě rezignovaly, zatímco buddhismus učí metta-bhavanu, modlitbu soucitu ke všem živým bytostem, kterou v Brně prováděl například bratr Bohumil Houser. Židovství a protestantské církve i Islám učí zákaz zobrazování Boha (jeden z bodů desatera). Co se tohoto bodu týče, jedině buddhismus je zde důsledný, protože učí nevytvářet si vlastní mentální obrazy. Připadá mi, že zatímco ostatní církve o bohu mnoho mluví, oč více o Něm buddhisté mlčí, o to blíže jsou jeho realizaci.

Udiveně sledujeme, že buddhismus je v současnosti jediné náboženství, které je schopno oslovit i západního člověka, který se v něm nenarodil. Místo aby Unitárie využila svoji pozici a vzala na této vlně svůj historicky zasloužený podíl, hluboce spíme. A tento náš spánek je tak hluboký, že jsme propásli šanci se oficiálně vyjádřit k současným událostem v Tibetu – raději „řešíme“ své desítky let se táhnoucí vzájemné žabomyší spory.

Uznáváme Mojžíše, který nechal spálit zlaté tele, ale znechuceně a někdy dokonce s pocitem nadřazenosti se odvracíme od Tibeťanů, kteří údajně vypalovali čínské obchody. Kdyby k tomu nedošlo, museli by to z propagandistických důvodů udělat samotní Číňani. Nevíme jistě co se stalo, protože Čína oblast neprodyšně uzavřela – nebeský klid made in China. Kdo jiný než Češi by měli mít při svých ne vždy dobrých historických zkušenostech s většími okolními národy pochopení pro Tibeťany, bojující o existenci své kultury, o fyzické přežití svého národa?

Je mi to líto, ale když vidím například v internetových diskusích neuvěřitelné reakce některých svých spoluobčanů, vybavuje se mi Krylův termín „nažraná nenávist“. V takových chvílích se stydím za to že jsem Čech, že jsem Evropan. Chceme chlemtat pívo, kupovat laciné výrobky z čínských otrokáren, hloupě žvanit a čumět v televizi na

olympiádu. Nějaká cizí lidská práva se nás vůbec netýkají … Tibet volá o pomoc, slyšíme to jako lidské bytosti, slyšíme to jako unitáři?

ing. Pavel Sedlák

Světový den modliteb - 7. března 2008

Toto významné datum v jarním kalendáři a předzvěstí vzkříšení života z Ducha Kristova míjí tradiční zvyklost vycítěnou potřebou vnést evangelium spásy ve víře a naději do dění potemnělého světa.

Křesťanská komise guayanských žen připravila modlitební program k vyprošení Boží moudrosti k porozumění mezi národy, otevírá se novému porozumění z Ducha. Setkání se uskutečnilo v brněnském husitském sboru na Botanické ulici s úvodním slovem paní farářky K. Bezdíčkové, která nás seznámila s dějinami Guayany, hospodářstvím, kulturou, školským systémem a náboženstvím. V současné době v Guayaně působí ekumenická společnost, v níž se všechny církve sjednocují pro společný cíl křesťanství. Není bez zajímavosti i historické hledisko, kdy do Guayany dorazili jako první křesťanští misionáři - Holandské luteránské církve v 17. století.

Z Německa připutovala misie Moravských bratří, kteří jako prví pronikli mezi americké Indiány a Afričany. Zejména to byly domorodé ženy, které otevřely srdce Bohu a s příznačnou jim odvahou a vírou v Boží moudrost se vymanily ze jha otroctví a diskriminace a dosáhly volební právo v roce 1953 ustavením Rady pro ženské otázky. V roce 1996 byla zvolena první prezidentka - žena americko-indiánského původu. V rámci Ústavy z roku 1980 byl přijat zákon chránící ženy alarmující proti omezování jejich práva rovnocenného s uplatněním mužů, proti vyvíjení násilí i vůči dětem a obchodování s lidmi.

Poselství křesťanské komise guayanských žen bylo uvedeno meditačně biblickým obsahem - mottem: Blaze těm, kdo slyší Slovo boží a zachovávají je - vystříhat se zlého, že je rozumnost. Biblický důraz následování Ježíše Krista, bojovat dobrý boj víry i při prožívání úzkostí a vyhoštění, přibíjet na kříž pokušení přicházející ze světa odpadlého od Boha, vyloučit pochyby, ba naopak - je proměnit v rozhodnou odvahu „zůstávat s Kristem a nést plody užitečné.“ (Jan 15, 9 - 7)

V souladu s výkladem o příkladu Marie a Marty, které Ježíši naslouchaly v ztišení i při práci, během meditačních chvílí zaujala Kniha Jóbova, kdy Jób navzdory utrpení, nemoci a chudobě nereptal, vzepřel se zlu a chválil Hospodina. Zjevná je analogie s Božím lidem v Guayaně bojujícím, jakkoliv trpícím, s přírodními katastrofami i nelidskou destrukcí agrese mocných a bohatých vůči chudým. Obzvláště působivá byla slova o tom, že proti starozákonnímu žalobci - Ježíš Kristus je naším rádcem, přímluvcem, který chce, abychom šli s ním, abychom bojovali za království Boží s Ním. Následovaly modlitby, abychom poznali Boží moudrost. Působivý byl žalm 111 s antifonou - Buď Bohu chvála - prosbou o proměnu duše mocí Kristovou. Přímluvné modlitby doznávaly i mnohá selhání křesťanů v dějinách, aby v současném světě se spojili v Ježíši Kristu, svítili do temnot současného světa i mladé generaci a respektem ke stáří.

Po závěrečné děkovné modlitbě - všemocný Bože, děkujeme Ti, že jsi vylil moudrost na všechny své skutky (Sirach 1, 9) jsme přijali požehnání - Kéž nás obklopuje Boží ochrana

a chrání nebeské zástupy. Při zpívání závěrečné písně jsme si představovali světelnou štafetu, kterou objímá Boží ruka jako křesťanskou ekumenickou rodinu s patnácti křesťanskými církvemi na modlitbách v Guayaně včetně církve Moravských bratří.

Miluše Šubartová